

RAJMON ÜGYVÉDLIRODA

Alkotmánybíróság részére
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Esztergomi Járásbíróság, mint első fokon eljáró bíróság útján
2500 Esztergom, Széchényi tér 22.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/02007-1/2019	
Érkezett: 2020 JAN 14.	
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	db

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Tatabányai Törvényszék** 2019. szeptember 23. napján kelt, **10.Bpkf.321/2019/6.** számú másodfokú, jogerős végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó, [REDACTED] vádlott ellen a Tatabányai Járási Ügyészség a Közl.4252/2011/14. számon vádiratot nyújtott be az Esztergomi Járásbírósághoz, amelyben közúti baleset gondatlan okozásának vétségével vádolta [1978. évi IV. törvény 187. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont].

Az Esztergomi Járásbíróság [REDACTED] a 2014. október 27-én kihirdetett és a Tatabányai Törvényszék 10.Bf.476/2014/8. számú végzése folytán 2015. április 2-án jogerőre emelkedett 4.B.667/2012/28. számú ítéletével közúti baleset okozásának vétsége miatt 1 év 6 hónapi, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztésre és végleges hatályú közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

[REDACTED] – jogi képviselője útján – 2019. május 9-én a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC törvény (továbbiakban Be.) 671. § 9. pontja alapján egyszerűsített felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, amelyben a járművezetéstől eltiltás időtartamába beszámítani kérte a 2011. december 12-től eltelt időt, arra figyelemmel, hogy a terhelt ezen a napon vezetői engedélyét az okmányirodán leadta, amelyről kiállító hatóság igazolását beadványa mellékleteként csatolta, arról az első- és a másodfokú bíróság is számot adott ítélete indokolásában.

Az Esztergomi Járásbíróság az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás során meghozott 4.Bpk.141/2019/2. számon meghozott végzésével **elutasította** az Esztergomi Járásbíróság 4.B.667/2012/28. számú, illetve a Tatabányai Törvényszék 10.Bf.476/2014/8. számú határozataival kiszabott végleges hatályú járművezetéstől eltiltás tartamába történő beszámítás iránt előterjesztett indítványt. A végzés tényleges jogi indokolást nem tartalmaz, az indítványban írtak elutasításának okáról a bíróság nem ad számot végzésében.

Az egyszerűsített felülvizsgálat ellen a terhelt – jogi képviselője útján – fellebbezést nyújtott be a Tatabányai Törvényszékhez, amelyben az elsőfokú végzés megváltoztatását, és a végleges hatályú járművezetéstől eltiltás tartamába történő beszámítást kérte. A Törvényszék jogerős 10Bpkf.321/2019/6. számon meghozott végzése az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta azzal, hogy az

elítelt anyja neve: [REDACTED] [REDACTED]. A másodfokú bíróság végzése tényleges tartalmi indokolást nem tartalmaz, a fellebbezésben kifejtetteket érdemben nem vizsgálta, legalábbis a vizsgálatról indokolásában nem adott számot.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozó a rendelkezésére álló rendes jogorvoslati lehetőséget kimerítette, tekintettel arra, hogy az elsőfokú végzés ellen fellebbezéssel élt, és az így folyamatban volt másodfokú büntetőeljárásban született végzés jogerős, az a büntetőeljárásjog szabályai szerint rendes perorvoslat útján már nem támadható meg.

Indítványozó az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat (továbbiakban: Ügyrend) 32. § (3) kezdésére tekintettel nyilatkozik arról, hogy a jogerős végzés ellen a Be. 648. §-a alapján a felülvizsgálat, és a Be. 637. §-a alapján perújításnak helye nincs, illetve a terhelt jogorvoslatot a törvényesség érdekében nem kezdeményezett.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az Abtv. 27.§ b) pontjában foglaltak szerint az alkotmányjogi panasz előterjesztésének feltétele az, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítse. Ennek megfelelően az indítványozó az Esztergomi Járásbíróság 2019. május 29. napján kelt, 4.Bpk.141/2019/2. számú elsőfokú végzése ellen fellebbezést nyújtott be, amely folytán indult másodfokú eljárásban született végzés írásban 2019. szeptember 27. napján került jogi képviselője számára elektronikus úton kézbesítésre. Az Abtv. 30.§ (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül lehet benyújtani, amely határidőnek indítványozó a mai napon (2019.november 25. napján) benyújtott indítványával eleget tett.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az indítványozó a büntetőeljárás terheltje.

e) *Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés*

A bíróság ítéletében az indítványozót bűnösnek mondta ki, és a jogerős ítélet 1 év 6 hónap szabadságvesztést, továbbá végleges hatályú járművezetéstől eltiltást szabott ki vele szemben.

Az indítványom 2.b) pontjában kifejtett a jogalkalmazó által okozott alapjogsérelem vezetett ahhoz, hogy az elítélt más azonos büntetőjogi joghátránnyal érintett (járművezetéstől eltiltásra ítélt) személyi körhöz képest hátrányosabb megítélésben részesült, azaz az alapjogsérelmet maga a bírói döntés eredményezte.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) *Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése*

Az ítélet álláspontom szerint sérti a panaszosnak az **Alaptörvény XXIV. cikk (1)** bekezdésében elismert tisztességes eljáráshoz való jogát, a **XXIV. cikk (1)** bekezdésében elismert ésszerű és indokolt döntéshez való jogát.

b) *A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása*

Az Alaptörvény, illetve annak negyedik módosítása hatálybalépését követően is „[a]z Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálандó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése.” [13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás (32)]

Álláspontom szerint tehát a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata során az Alkotmánybíróság alkalmazhatja a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata során a korábban kialakult AB gyakorlatot.

2019. május 9. napján egyszerűsített felülvizsgálati indítványt nyújtottam be a terhelt képviseletében eljárva acélból, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 671. §-alapján rendelkezzen a járművezetéstől eltiltás utólagos beszámításáról, figyelemmel arra, hogy az alapügyben első és másodfokon eljáró bíróságok az ítéletben nem rendelkeztek arról, hogy az elítélt [REDACTED] számú vezetői engedélye 2011. december 12-én bevonásra, és az Okmányiroda részére átadásra került.

Az elsőfokú bíróság végzésében elutasította indítványt a „*változatlan ítélkezési gyakorlatra*” hivatkozással, amelynek megalapozásául egy 1992-ben, valamint egy 1984-ben született bírósági határozatot hozott fel. A bíróság azzal érvelt, hogy a végleges hatályú eltiltás felülvizsgálatához, az az alóli mentesítéshez szükséges 10 év időtartamba a jogosítvány elvételétől számított idő nem számítható be, csak a jogerőre emelkedése dátumától eltelt idő.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 56. § (2) bekezdése szerint azonban „*A járművezetéstől eltiltás tartamába be kell számítani azt az időt, amelynek tartamára az elkövető vezetői engedélyét - a járművezetéstől eltiltásra ítéletét megelőzően - a bűncselekménnyel összefüggésben a helyszínen elvették, vagy azt a hatóságnál leadta.*” **A Btk. e szabálya nem tesz különbséget a határozott tartamú, illetőleg a végleges hatályú eltiltás között.** Ebből következően megállapítható, hogy a Btk. beszámításra vonatkozó rendelkezése mind a határozott tartamú, mind a végleges hatályú eltiltásnál irányadó, a beszámításra vonatkozó törvényi előírás nem különbözteti meg – egyébként Alaptörvényből eredően nem is különböztetheti – a beszámítás tekintetében a határozott tartamú, illetve a végleges hatályú járművezetéstől eltiltást.

A Btk. beszámításra vonatkozó rendelkezése éppen azért egységes a határozott tartamú, illetve a végleges hatályú járművezetéstől eltiltás tekintetében, mert annak nincs alkotmányosan igazolható alapja, hogy ugyanazon büntetőjogi büntetés esetében a jogalkotó – pusztán annak időtartama alapján – eltérő módon szabályozza az ítélet jogereje előtti időtartam beszámítását.

A járművezetéstől eltiltás egységes büntetőjogi büntetés, annak végleges hatályú, illetve határozott időtartamban történő alkalmazása kizárólag a járművezetéstől eltiltás időtartamát érintő kérdés, amely a beszámítás tekintetében semmilyen distinkciót nem tesz lehetővé. Ettől eltérő szabályozás ahhoz vezetne, hogy azonos büntetőjogi büntetéssel sújtott – homogén személyi körnek tekintendő – személyi körön belül a végleges hatállyal eltiltott személyek köre olyan hátrányos megkülönböztetésben részesülne, amely alkotmányosan nem igazolható.

A Btk. törvény, a jogforrási hierarchiában a második helyet foglalja el az Alaptörvény után. A bírói gyakorlat nem írhat felül egy mindenkire kötelező érvényű törvényt, különösen nem olyan módon, amely kifejezetten alaptörvényt sértően különböztet homogén személyi körbe tartozó személyek között.

Kiemelem azt is, hogy súlyosan sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát az a bírói hivatkozás, amely a változatlan ítélkezési gyakorlatra hivatkozik akkor, amikor az ebben a tárgyban született bírósági döntés 27, ill. 35 éve született. Hangsúlyozandó, hogy a hivatkozott bírósági határozatok időpontjában hatályban volt a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hasonló módon szabályozta a járművezetéstől eltiltás beszámítását, így álláspontom szerint e határozatok ebben az időpontban sem feleltek meg a Btk. hatályos rendelkezéseinek. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a hivatkozott bírósági határozatok óta eltelt időben az Alkotmánybíróság számos határozatában lefektette a büntetőjogi szabályozás alkotmányos kereteit, amelynek egyik lényegi eleme, hogy homogén személyi kör esetében – jelen esetben ez a járművezetéstől eltiltottak köre – nem lehetséges alkotmányosan nem igazolható különbségtételt eredményező szabályozást kialakítani.

Ezt alapul véve megállapítható, hogy a Btk. fent hivatkozott rendelkezése megfelel az Alaptörvény rendelkezéseinek, ugyanakkor az ezt törvénysértő formában és törvénysértő tartalommal felülíró bírói határozat nem lehet törvényes, mint ahogy ezzel azonos tartalmú bírói gyakorlatra hivatkozás sem.

A bíróság által alkalmazott – törvénysértő – jogértelmezés elfogadása azt jelentené, miszerint a terhelt, akinek a büntetőeljárás időtartama alatt a vezetői engedélye bevonásra kerül, kizárólag a büntetőeljárás befejezése végén, a kiszabott büntetés

időtartamától függően kerülhet abba a helyzetbe, hogy tudomást szerezzen arról, miszerint a vezetői engedély bevonásának büntetőeljárás alatti időtartama beszámít-e a járművezetéstől eltiltásba vagy nem. Ez a jogértelmezés olyan súlyos jogbizonytalanságot jelent, amely nem felel meg a büntetőjogi normákkal szemben több alkotmánybírósági határozatban egyértelmű követelményként előírt meghatározottság követelményének, így ilyen gyakorlatot kialakítani és fenntartani, törvénysértő, alkotmányellenes, és a tisztességes eljáráshoz való alapjog sérelmét jelenti.

Az Alkotmánybíróság 11/1992. (III. 5.) határozata foglalkozott részletesen a büntetőjogi legalitás kérdésével. Az AB határozat kimondja, hogy a büntetőjogi legalitás elvének egyik részeleme a pontos törvényi meghatározottság követelménye, azaz a határozatlan büntetőtörvény és jogkövetkezmény tilalma (nulla poena sine lege certa). Ezen büntetőjogi alapelv tehát azt jelenti, hogy egy büntetőtörvénnyel kapcsolatosan követelmény annak pontos meghatározottsága, ami a jogbiztonság egyik alapköve. A jogbiztonság, az, hogy az állampolgár, adott esetben egy bűnelkövető számolni tudjon azzal, hogy az ő cselekménye milyen jogkövetkezményeket vonhat maga után.

Mindez azt is jelenti, hogy a jogalkalmazó sem tágíthatja olyan mértékben és tartalomban a törvény előírását, amely a törvényi kereteket messzemenően meghaladja. Jelen esetben a jogalkalmazó által a jogszabálynak tulajdonított – egyébként a jogszabály tartalmával is ellentétes – értelmezése nem ismerhető meg a törvényből, azaz a jogbiztonság alkotmányos követelménye is súlyosan sérül.

A jogalkalmazó részére természetesen adott egy bizonyos tartomány, amelyen belül jogértelmezés során eljárhat, azonban e tartományon a törvényes ítélkezés keretében nem léphet túl. Az, hogy jelen esetben a bíróság értelmezése egyáltalán nem vezethető le, nem ismerhető meg a törvényből – hiszen a törvény nem tesz különbséget határozott tartamú ill. végleges hatályú eltiltás között e szempontból – ráadásul ezen törvényszövegből meg nem ismerhető értelmezése a terheltre nézve súlyosan hátrányos, a bíróság ezen jogértelmezése, Alaptörvény ellenes.

Ismert a panaszos előtt, hogy a jogállamiság elvének sérelmére hivatkozva egyéni ügyben alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő, hiszen a 3012/2017. AB végzés

szerint „[a]z Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az alkotmányjogi panasz az egyén, illetve a közösség alapvető jogainak a védelmét szolgálja az államhatalommal szemben. Erre tekintettel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének megsértésére hivatkozással alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetekben - visszaható hatályú jogalkotás tilalmának, illetve a kellő felkészülési idő követelményének megsértése esetén - van lehetőség [...] A normavilágosság követelményének megsértése miatt tehát az indítványozó alkotmányjogi panasz eljárás során nem hivatkozhat az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére, mint az Alaptörvényben biztosított jogára.”

Ez a gyakorlat azonban nem zárja ki azt, hogy a jogbiztonság és a normavilágosság sérelmére a panaszos más alapjog sérelme kapcsán hivatkozzon.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlata alapján a normavilágosság nem csak a jogbiztonság nélkülözhetetlen eleme, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljáráshoz való jognak is része. Mindez azért releváns, mert az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem szintje semmiképpen sem lehet alacsonyabb, mint a nemzetközi (jellemzően a strasbourgi Emberi Jogok Bírósága által kibontott) jogvédelem szintje.

A pacta sunt servanda elvéből [Alkotmány 7. § (1) bekezdés, Alaptörvény Q.cikk (2)-(3) bekezdés] következően tehát az Alkotmánybíróságnak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző, „precedens-határozataiból” ez kényszerűen nem következne.” [61/2011. (VII.13.) AB határozat, de lásd még: 2/2017. (II. 10.) AB határozat, 23/2016. (XII.12.) AB határozat, 30/2015. (X. 15) AB határozat, 3113/2015. (VI.23.) AB határozat].

Amint az Emberi Jogok Európai Bírósága többször kiemelte, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikke által garantált tisztességes eljáráshoz való jogot az Egyezmény preambulumaival összhangban kell értelmezni, amely deklarálta az Egyezményben részes államok közös jogi örökségének tekinteni a jogállamiságot (Brumărescu kontra Románia, § 61; Nejdet Şahin és Perihan Şahin kontra Törökország [GC], § 57).

A jelen ügy szempontjából kritikus normavilágosságot pedig az Emberi Jogok Európai Bírósága a jogállamiság alapvető elemének tekinti [Beian kontra Románia (no. 1), § 39], amelynek tartalmával kapcsolatosan a következőket kell kiemelnünk. A Sunday Time kontra Egyesült Királyság (1979), a Rekvényi kontra Magyarország (1999), Rotaru kontra Románia (2000) vagy a Damman kontra Svájc (2005) ügyekben az Emberi Jogok Európai Bírósága kimondta, hogy *“nem tekinthetünk jognak egy normát, hacsak nincs kellően precízen megfogalmazva ahhoz, hogy az állampolgár számára lehetővé tegye, hogy a magatartását hozzá igazítsa. Előre kell látnia, hogy adott cselekménynek milyen következményei lehetnek.”*

Vagyis a jogbiztonságot, a normavilágosságot sértő szabályra alapozott bírói – vagy egyéb közhatalmi – döntés nemcsak azért alaptörvény-ellenes, mert sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, hanem azért is mert, sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.

A panaszos álláspontja szerint a támadott bírói határozat alapjául szolgáló kérdéses jogszabályi rendelkezés megfelelő tartalommal bír, azonban az egyszerűsített felülvizsgálati eljárás során eljáró Esztergomi Járásbíróság, és Tatabányai Törvényszék általi jogértelmezés nem felel meg a normavilágosság, az előreláthatóság, és a jogbiztonság követelményének, ezáltal sérti a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

Az Alaptörvényben lefektetett tisztességes eljáráshoz való jogvonatkozásában az AB a [3244/2018. (VII.11.) AB határozat, Indokolás [32], 22/2014. (VII.15.) AB határozat, Indokolás [49]] esetében részletezi, hogy milyen alkotmányos kötelezettségek terhelik a jogalkalmazót akkor, amikor a büntető eljárás során bűnösség kérdésben dönt, és a szankciót az egyén szintjén az adott vádlottra alkalmazza.

Mindezek alapján megállapítható tehát, hogy a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenes, és az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga sérült az indítványozónak. A Btk.-ban szabályozott részletszabályok töltik ki ugyanis az Alaptörvényben meghatározott tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jogot tartalommal, tehát amennyiben a Btk.-ban meghatározott, normák esetében a normavilágosság, és a kiszámíthatóság, illetve az előre láthatóság követelményei

nem érvényesülnek egy büntetőeljárásban, azzal az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése sérelmet szenved.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) *Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.*

Indítványozó tekintettel arra, hogy törvényben kizárt nem kérte a végzés végrehajtásának felfüggesztését.

b) *Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)*

Az ügyvédi meghatalmazást mellékletként csatolom.

c) *Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)*

Az indítványozó nem járul hozzá személyes adatai nyilvánosságra hozatalához.

d) *Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)*

~~Az első- és másodfokú ítéletet, valamint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyában született elő- és másodfokú végzést, valamint az indítványt és a fellebbezést csatolom~~

Kelt: Budapest, 2019. november 25.

